

Резнік Катерина Олександрівна,

аспірантка 1-го курсу

Харківського національного університету внутрішніх справ

ОСОБИСТІСНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ПСИХОЛОГІЧНЕ ПОНЯТТЯ

У реаліях сьогодення, коли навколо нас усе постійно змінюється, нам необхідно більше розуміти себе та інших людей, а саме емоції, почуття, поведінку. Адже людина кожного дня стикається з безліччю людей, вирішує багато важливих питань, проблем і саме в цей час необхідним є розуміння того, що людина відчуває і робить на даний момент, чому саме такі почуття вона переживає, чи дійсно щось є важливим для неї, та чи готова людина щось змінювати.

Оскільки людське життя є постійно змінним процесом, людині потрібно мати належні знання щодо себе, приймати себе, для того, щоби мати можливість пристосовуватися до різних життєвих подій (приємних і неприємних), не стати жорсткою і виявляти чуйність до інших.

У сучасній психології все більший інтерес викликають дослідження феномену психологічної розумності. Потреба зрозуміти себе, розібратися в своїх думках, почуттях, намірах виникає практично у кожної людини, реалізація цієї потреби впливає на ставлення людини до себе і до інших, впливає на самовідношення і самоповагу.

Психологічна розумність відображає ступінь доступності людині її внутрішнього досвіду, зміст переживань, наскільки людина знаходиться в контакті зі своїм психічним наповненням, наскільки воно є для неї цікавим, чи є людина емоційно включеною у побудову власного образу Я.

Концепція психологічної розумності виникла в психоаналітичній літературі, але її використання було розширено за рамки оцінки придатності або зміни психіки після психотерапії або психоаналізу. Термін «психологічна розумність» з'явився спочатку в клінічній психології та психіатрії (Менінгерська клініка) і

розглядався у якості важливої передумови вдалого проходження пацієнтами психотерапії.

Спочатку психологічну розумність визначали як здатність до самоаналізу, і визначення цього феномена пов'язували з успішністю психотерапії. Вважалося, що люди, які схильні замислюватися про себе, аналізувати власну поведінку і поведінку інших виявлялися більш відкритими для психотерапії. Вони краще розуміли слова психотерапевта і були здатні отримувати більше користі.

Термін «психологічна розумність» не має точного визначення й досі, і іноді вважається синонімом «розуміння», пов'язаного з такими термінами, як самоаналіз або самосвідомість.

Вивченню психологічної розумності приділяють увагу такі дослідники, як М.О. Новікова, Т.В. Корнілова, Н.Р. Conte, S. Appelbaum, J.D. Mayer, D.R. Karasu, R. Ratto, M. McCallum, W.E. Piper, R. Reich, M. Beitel, J.J. Cecero, I. Nyklicek, J. Denollet, K.J. Trudeau, M.A. Shill. Як ми бачимо, психологічна розумність, як предмет дослідження є більш популярним у зарубіжній психології.

На даний момент існує декілька визначень для позначення цього поняття. Одні ґрунтуються на тому, що психологічна розумність – це здатність людини бачити зв'язок між своїми думками, почуттями і діями. Тобто людині важливо те, що вона відчуває, думає. А інші вважають, що психологічна розумність – це схильність до рефлексії мотивації поведінки, думок і почуттів – своїх та інших людей. В цих визначеннях людина орієнтується і на інших людей.

Психологічна розумність, за думкою Т.В. Корнілової, відбиває ступінь розвитку особистісного інтелекту та міра її розвитку пов'язана з можливостями людини щодо досягнення суб'єктивного благополуччя. Тобто психологічна розумність та її психологічні кореляти є насьогодні недостатньо вивченими. Важливим аспектом досліджень психологічної розумності слід також вважати вивчення її корелятивів з точки зору різноманітних характеристик суб'єкта, зокрема гендерної і вікової специфіки.

Найбільш досконалим, на нашу думку, є визначення психологічної розумності Н.Р. Conte та Т.В. Корнілової:

Психологічна розумність – це властивість суб'єкта, що відображає ступінь його доступу до власної сфери почуттів, прагнення зрозуміти себе і оточуючих, віра в користь обговорення своїх проблем, зацікавленість в мотивах поведінки оточуючих і готовність до змін.

Цікавими перспективами вивчення цього феномену можуть стати виявлення взаємозв'язків психологічної розумності з емоційним інтелектом та психологічним благополуччям, заздрісністю, толерантністю до невизначеності, перфекціонізмом та особистісними чинниками прийняття рішень у жінок і чоловіків різного віку.

Список бібліографічних посилань

1. Корнілова Т. В. Риск и принятие решений: психология неопределенности М., 2014. 242 с.
2. Conte H. The Psychological Mindedness Scale: Factor structure and relationship to outcome of psychotherapy / H. Conte, R. Ratto, D. R. Caruso // Journal of Psychotherapy Research and Practice. – 1996. – № 5. – P. 250-259.

Науковий керівник: Євдокімова Олена Олександрівна, завідувач кафедри соціології та психології факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор психологічних наук, професор.

***